

Overijse - Kouterstraat /
Huldenberg – de Peuthystraat (23.338)

Archeologienota / Bureauonderzoek

Tessa Beukelaar – van Gulik
Mark Groenhuijzen

VUs

archeologie

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

Z u i d n e d e r l a n d s e A r c h e o l o g i s c h e N o t i t i e s

804

Z A N

Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338)

Archeologienota / Bureauonderzoek

Tessa Beukelaar – van Gulik
Mark Groenhuijzen

Zuidnederlandse Archeologische Notities

804

Amsterdam 2020
VUhbs archeologie

De serie *Zuidnederlandse Archeologische Notities* is een uitgave van VUhbs archeologie, Amsterdam

COLOFON

Opdrachtgever: Aquafin NV
Project: Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (**23.338**)
Uitvoerder: VUhbs archeologie
Plaats documentatie: VUhbs archeologie
Projectcode: 2020C458
Erkend archeoloog: Tessa Beukelaar – van Gulik (OE/ERK/Archeoloog/2019/00030)

Coördinaten:	Deelgebied 1:	Noord:	164.374/164.296
		Oost:	164.430/164.240
		Zuid:	164.345/164.185
		West:	164.304/164.237
	Deelgebied 2:	Noord:	163.185/163.457
		West:	162.930/163.454
		Zuidoost:	163.404/163.398

Provincie, gemeente: Vlaams-Brabant, Overijse / Huldenberg

Uitvoering: maart 2020
Auteur: T. Beukelaar – van Gulik MA, dr. M.R. Groenhuijzen
Illustraties: B. Bussemaker BSc
Omslagontwerp: M. Kriek

ISBN: 978-90-8614-789-2

Relevante thesauritermen: bureauonderzoek

©VUhbs archeologie, Amsterdam, maart 2020
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

INHOUD

Colofon	2
1 INLEIDING	4
1.1 Kader en motivatie	4
1.2 Plangebied en geplande werkzaamheden	7
1.2.1 Deelgebied 1: Terrein voor Grondverbetering	7
1.2.2 Deelgebied 2	7
1.2.3 Wegeniswerken	8
1.2.4 Oppervlakte van het plangebied en ingreep	8
1.3 Bestaande situatie en bekende verstoringen	8
1.4 Archeologische voorkennis	10
1.5 Doel en vraagstelling van het onderzoek	10
1.6 Randvoorwaarden	10
1.7 Opzet van het rapport en motivatie bronnenmateriaal	10
2 BUREAUONDERZOEK (ASSESSMENT)	11
2.1 Aardkunde (landschap en bodem)	11
2.1.1 Geologische ontwikkeling	11
2.1.2 Reliëf en bodem binnen het plangebied	13
2.2 Archeologische en historische situatie	18
2.2.1 Archeologische situatie	18
2.2.2 Historische situatie	21
2.2.3 Luchtfotografie (Nieuwste Tijd situatie)	27
2.3 Archeologische verwachting / synthese	30
2.3.1 Archeologische verwachting	30
2.3.2 impact geplande werkzaamheden	30
2.3.3 Potentieel tot kenniswinst	31
2.3.4 Conclusie	31
2.4 Samenvatting	33
3 LITERATUUR	34
4 LIJST VAN BIJLAGEN	35

1 INLEIDING

1.1 KADER EN MOTIVATIE

In opdracht van waterzuiveringsbedrijf Aquafin heeft VUHbs archeologie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het project Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338) (fig. 1.1 en 1.2). Het plangebied betreft de aanleg van een gescheiden rioolstelsel een bufferbekken, een nieuwe groenzone en een terrein voor grondverbetering. Door de werken zullen de bodem en eventueel aanwezige archeologische resten worden verstoord.

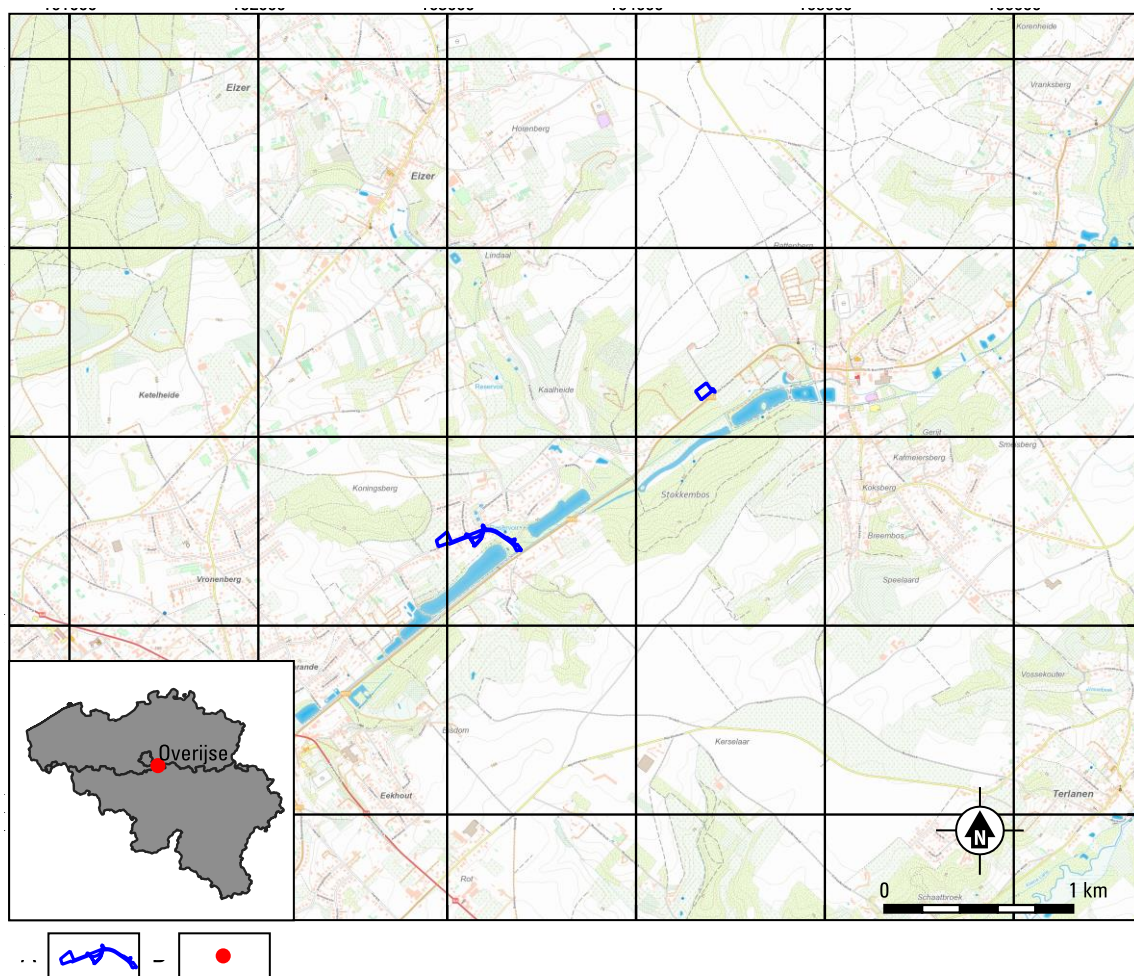

Fig. 1.1. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Locatie van het plangebied op de topografische kaart en de locatie van Overijse in België. Bron: wms.ngi.be/cartoweb.

A plangebied; B locatie gemeente.

Het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013, artikel 5.4.1 stelt dat bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen met ingreep in de bodem een archeologienota wordt toegevoegd wanneer de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt, als het plangebied niet gelegen is in een archeologische zone, in een beschermde archeologische site of opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones. Het plangebied en de oppervlakte van de ingrepen overschrijden deze criteria (zie *infra*).

De wijziging van het decreet op 5 jul 2017 geeft vrijstelling van de verplichting tot onderzoek bij werken aan lijninfrastructuur (niet gelegen in een archeologische zone of beschermde archeologische site) van meer dan 1000 m, waarbij de oppervlakte van de bodemingrepen buiten het gabarit de 1000 m² niet overschreden wordt. Deze wijziging is niet van toepassing op het plangebied.

Het plangebied is niet gelegen in een zone waarin geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt. Hieruit volgt dat voor het onderhavige plangebied en de geplande werkzaamheden een archeologienota opgesteld moet worden.

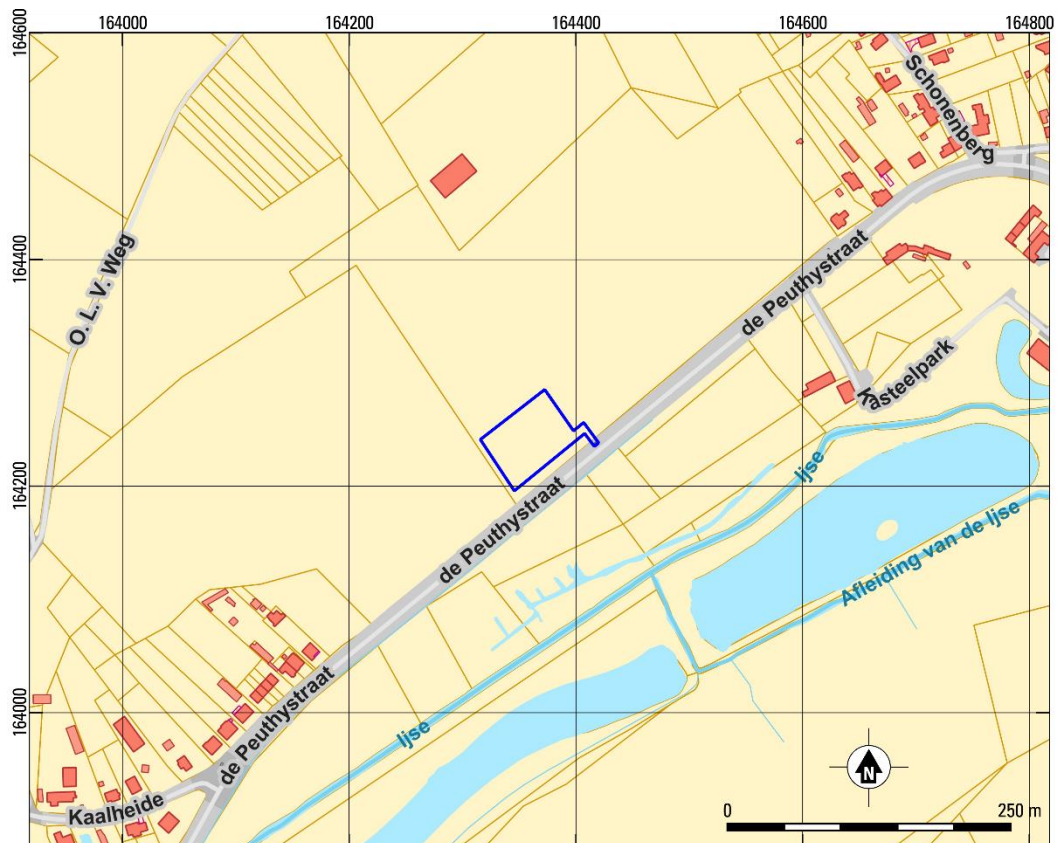

Fig. 1.2. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Locatie van het plangebied het Groot Referentie Bestand. Bron: geopunt.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2
A plangebied; B locatie gemeente.

1.2 PLANGEBIED EN GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Deze zijn gelegen in het meest oostelijke deel van de gemeente Huldenberg en het westelijke deel van de gemeente Overijse

Deelgebied 1 is het meest noordelijke gebied en is gelegen ten westen van het dorpscentrum van Huldenberg, richting de Kaalheide. Het ligt aan de noordzijde van de weg de Peuthystraat. Ten zuiden van de straat ligt de Ijse.

Deelgebied 2 is gelegen in Overijse en beslaat voornamelijk de Kouterstraat. Dit deelgebied sluit aan op een gekanaliseerd deel van de Ijse. Het plangebied ligt ten oosten van Warande, dat weer ten westen van het centrum van Overijse gelegen is. Ten noorden van deelgebied 2 is de Koningsberg gelegen.

In bijlage 2 is het grondplan opgenomen van de geplande werkzaamheden. In onderstaande paragrafen zullen deze per deelgebied uitgelegd worden.

1.2.1 DEELGEBIED 1: TERREIN VOOR GRONDVERBETERING

Het perceel 24045A0301/00P000 wordt tijdens het project in gebruik genomen als terrein voor grondverbetering. Binnen dit perceel zal ca. 4000 m² ingezet worden. Hierbij wordt eerste het terrein vanaf maaiveld opgehoogd met 30 cm zand ingepakt in gewezen (versterkt) geotextiel. Het zand wordt in het geotextiel verankerd door het terugplooien van minimaal 5 meter geotextiel. Dan wordt nog een laag gewezen versterkt geotextiel aangebracht waarop 20 cm steenslag zal worden aangelegd. Dit gebeurt op minimaal een halve meter vanaf de perceelsgrens of de grens van het terrein voor grondverbetering. Vanaf daar wordt een helling in een hoek van 45° graden naar het oorspronkelijke maaiveld aangebracht om toegang tot het terrein te kunnen verschaffen. Het terrein voor grondverbetering wordt voor gebruik dus ca. 0.50 m opgehoogd.

De overige 32 m² wordt ingezet als werkzone voor de toegang tot het terrein.

1.2.2 DEELGEBIED 2

Het doel van het project is om de afwatering van het vuilwater naar de Ijse te stoppen en om de afwatering van de Koningberg naar de riolering te verminderen. Als eerste zal ter hoogte van de Kouterstraat een gescheiden rioolstelsel worden aangelegd. Hierbij worden drie nieuwe overstorten geplaatst, aan de zuidoosthoek van het bufferbekken, ter hoogte van de kruising met de Hellekouterweg en bij de aansluiting aan de Ijse. Tevens wordt aan de voet van de Koningsberg een bufferbekken voorzien om het hemelwater aldaar te bufferen en gescheiden van het afvalwater te lozen. In tabel 1.1 zijn de werkzaamheden opgenomen en de verstoringsdiepten.

Zone	Werkzaamheden	Verstoringsdiepte
Deelgebied 1	Terrein voor grondverbetering, ca. 2580 m ²	n.v.t.
Deelgebied 2	Bufferbekken en werkterrein	Ca. 1.00-2.10 m
	Overstort 03	Ca. 2.30 m
	DWA-leiding, 500, 600, 800 mm, lengte 458 m	Ca. 2.90 m
	RWA- Leiding, 500, 600, 1000 mm, lengte 432 m	Ca. 2.50 m
	Overstort 02	Ca. 2.30 m
Jagerstraat	Overstort 01	Ca. 1.00 – 1.50 m
	DWA, 250 mm, 86 m	Ca. 1.80 – 2.40 m

Tabel 1.1. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Overzicht van de geplande werkzaamheden.

1.2.3 WEGENISWERKEN

Voor de werkzaamheden zullen de wegen geheel of gedeeltelijk afgebroken worden. Naderhand zal deze naar oorspronkelijke staat hersteld. De uitzondering hierop betreft een nieuwe groenzone ter hoogte van Kouterstraat 180/182 en de Jagerstraat. De nieuwe groenzone voorziet in twee fietspaden gescheiden door een groene baan en nieuwe parkeerhavens voor de aangelegen huizen. De Jagerstraat wordt opnieuw ingericht met een groenstrook tussen twee rijbanen in. Daarmee wordt de straat verhard.

1.2.4 OPPERVLAKTE VAN HET PLANGEBIED EN INGREEP

Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt 12103 m². Doordat de oppervlakte van het plangebied groter is dan 3000 m² en oppervlakte van de bodemingreep groter is dan 1000 m² en de werkzaamheden buiten het huidige gabarit plaatsvinden, is het volgens het nieuwe archeologiedecreet nodig een archeologienota bij de vergunningsvraag toe te voegen.

De kadastrale gegevens zijn weergegeven in tabel 1.2 en bijlage 3.

Kadastrale gegevens
Huldenberg, 1 ^e afdeling Huldenberg, sectie A 24045A0301/00P000
Overijse, 4 ^e afdeling, sectie D 23544D0752/00B000, 23544D0752/00D000, 23544D0772/00C000, 23544D0772/00D000, 23544D0773/00B000, 23544D0773/00C000, 23544D0773/00D000, 23544D0774/00Z000, 23544D0775/00C000, 23544D0781/00B000, 23544D0783/00C000, 23544D0784/00K000, 23544D0784/00L000, 23544D0784/00S000, 23544D0785/00E002, 23544D0786/00G000, 23544D0787/00K000, 23544D0790/00G000,

Tabel 1.2. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Kadastrale gegevens. Bron: CadGIS Viewer.

1.3 BESTAANDE SITUATIE EN BEKENDE VERSTORINGEN

Op de bodembedekkingskaart (fig. 1.3) is te zien dat het deelgebied 1 gelegen is ter hoogte van een terrein met gras en struiken dat ingezet wordt als landbouwgebruiksperceel. Volgens de plannen in bijlage 2 is het gelegen naast buurtweg 21, die gebruikt zal worden als toegangsweg. Op de topografische kaart is ook te zien dat deze weg als onverhard is aangeduid.

Deelgebied 2 is voornamelijk gelegen ter hoogte van bestaande wegenis. Het bufferbekken is op eenzelfde terrein gelegen als het terrein voor grondverbetering. Het werkterrein voor Overstort 1 wordt afgedekt door bomen.

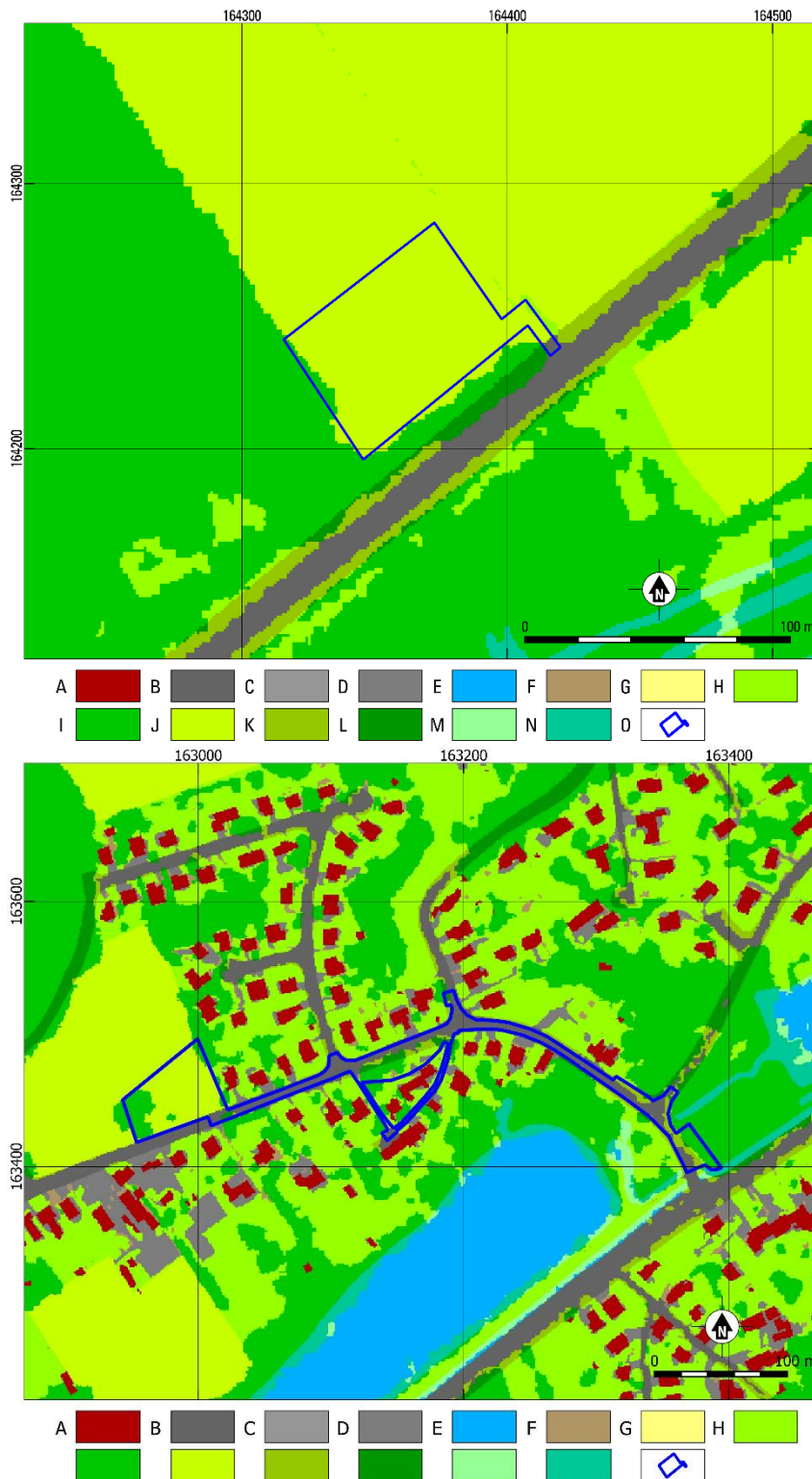

Fig. 1.3. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van de bodembedekkingskaart (2012).
Bron: geopunt.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2
A gebouwen; B autowegen; C overig afgedekt; D spoorwegen; E water; F overig afgedekt; G akker; H gras / struiken; I bomen; J gras / struiken (landbouwgebruiksperceel); K gras / struiken (WBN); M gras / struiken (WTZ); N bomen (WTZ); O plangebied.

In de ondergrond zijn ook reeds verstoringen aanwezig. Ter hoogte van de Kouterstraat en de Jagerstraat is reeds riolering aanwezig. Deze heeft de bodem tot ca. 1.60 m verstoord ter hoogte van deze wegen.

Daarnaast zijn er nutleidingen aanwezig. Deze liggen meestal op een diepte van ca. 0.30 – 1.30 m. Als laatste is er nog de bestaande wegnis die een verstoring van ca. 0.50 m oplevert.

1.4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen het plangebied is niet eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

1.5 DOEL EN VRAAGSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het onderzoek als geheel is het opsporen en in kaart brengen van de eventueel in het plangebied aanwezige archeologische vindplaatsen. Allereerst dient door middel van het bureauonderzoek aan de hand van bestaande bronnen informatie verworven te worden over bekende of te verwachten archeologische resten en / of sporen.

De volgende onderzoeksvragen dienen beantwoord te worden:

- Zijn er aanwijzingen voor verstoringen binnen het plangebied? (paragraaf 1.3)
- Wat is de geologische opbouw van het plangebied? (paragraaf 2.1)
- Wat zijn de bekende en verwachte archeologische resten en / of sporen binnen het plangebied?
- Wat is bekend van het karakter, de omvang, datering, gaafheid en conservering van deze resten? (paragraaf 2.2)
- Wat is de impact van de geplande werkzaamheden? (paragraaf 2.3)

Na het uitvoeren van een bureauonderzoek zal bekend zijn of archeologische waarden aanwezig zijn en op welke manier deze waarden beschermd dienen te worden. Dit kan *in situ* als de waarden niet in gevaar komen door de geplande werkzaamheden of *ex situ* als de waarden onomkeerbaar vernietigd worden.

1.6 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een bureauonderzoek voor een ingreep in de bodem met uitgesteld vervolgonderzoek. De percelen binnen het plangebied zijn op het moment van bureauonderzoek niet toegankelijk, waardoor iedere vorm van vervolgonderzoek in uitgesteld traject plaats zal vinden. Dit geldt voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (landschappelijke boringen) en vervolgonderzoek met ingreep in de bodem (verkennde en waarderende archeologische boringen, proefputten en proefsleuven).

1.7 OPZET VAN HET RAPPORT EN MOTIVATIE BRONNENMATERIAAL

De verslaglegging is per uitgevoerd onderdeel van het onderzoek samengesteld. In hoofdstuk 2 zullen de resultaten (assessment) van het bureauonderzoek worden beschreven. Hierbij zal eerst de geologische ontwikkeling voor het plangebied besproken worden alsmede de bodemontwikkeling. Daarna zal de archeologische en historische situatie geschetst worden aan de hand van een historisch kaart materiaal en literatuur. Voor wat betreft de historische gegevens is gebruik gemaakt van de beschikbare literatuur – voornamelijk online (zie literatuur). De historische cartografische bronnen (Villaretkaart, Ferrariskaart, Atlas der Buurtwegen, Vandermaelenkaart, Popp-kaart) zijn geraadpleegd via de raadpleegdienst voor historische cartografie (Agiv). De bodemkundige kaarten zijn geraadpleegd op de website www.dov.vlaanderen.be. De bekende archeologische gegevens zijn opgezocht op de Centrale Archeologische Inventaris.

De afgebeelde kaarten zijn vervaardigd in QGIS en weergegeven in Lambert 1972 projectiesysteem.

2 BUREAUONDERZOEK (ASSESSMENT)

2.1 AARDKUNDE (LANDSCHAP EN BODEM)

2.1.1 GEOLOGISCHE ONTWIKKELING

Het plangebied is gelegen in de Brabantse leemstreek, op de flank van het dal van de IJse. Deze waterloop watert af richting het noordoosten, waar het op circa 6.3 km ten noordoosten van het plangebied uitkomt in de Dijle.

Volgens de Tertiairgeologische kaart (fig. 2.1) kent de top van het Tertiaire substraat rondom het plangebied een verloop als gevolg van de insnijding van de IJse. Op de hoger gelegen heuvels komen relatief jongere afzettingen voor aan de top van het Tertiaire substraat, zoals de zanden van de Formatie van Lede (Ld). Lager in het dal zijn deze geërodeerd, en komen als gevolg de oudere zanden van de Formatie van Brussel (Br) en de nog oudere klei van de Formatie van Kortrijk (Ko) voor. Het plangebied is gelegen op de flank van de insnijding, en kent volgens de Tertiairgeologische kaart een Tertiaire top bestaande uit zanden van de Formatie van Brussel. Deze zouden in het plangebied zijn gelegen binnen 1 tot 4 m onder maaiveld.¹

De afzettingen van de Formaties van Kortrijk, Brussel en Lede zijn gevormd in een marien tot ondiep-marien milieu tijdens het Ypresiaan tot en met het Lutetiaan (56.0–41.3 miljoen jaar geleden). De Formatie van Kortrijk bestaat hoofdzakelijk uit grijze klei. De Formatie van Brussel kan beschreven worden als kalkhoudend, bleekgrijs, fijn zand. De Formatie van Lede bestaat uit kalkhoudend, lichtgrijs, fijn zand en wordt gekenmerkt door het voorkomen van de foraminiferensoort *Nummulites variolarius*. Bovendien is het soms glauconiethoudend. In de Formateis van Brussel en Lede kunnen kalkzandsteenbanken voorkomen.²

¹ Gullentops *et al.* 1994, 13.

² Gullentops *et al.* 1994, 28–33; Laga *et al.* 2001, 139–141.

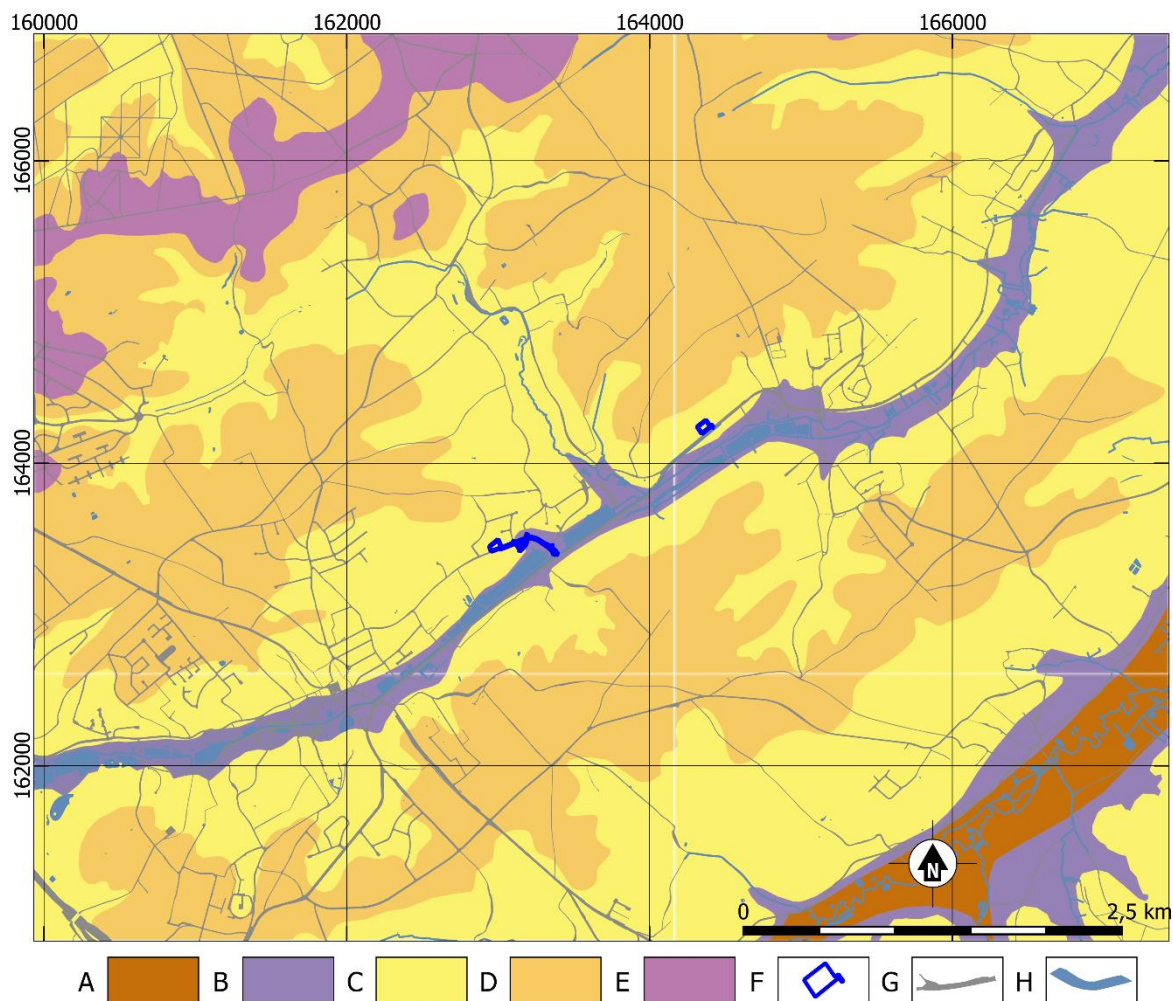

Fig. 2.1. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van de Tertiaire geologische kaart.

Bron: dov.vlaanderen.be.

A Formatie van Hannut; B Formatie van Kortrijk; C Formatie van Brussel; D Formatie van Lede; E Formatie van Sint Huibrechts-herm; F plangebied; G wegen; H water.

Het Tertiaire substraat is tijdens het Kwartair (sinds 1.8 miljoen jaar geleden) afgedekt met jongere afzettingen. Van het Kwartair zijn weinig afzettingen bewaard gebleven uit de perioden tot het Weichseliaan, de laatste ijstijd (116.000-11.700 jaar geleden), omdat voor deze periode voornamelijk ook erosie plaats vond. De Quartairgeologische kaart (fig. 2.2) maakt de aanwezige afzettingen inzichtelijk aan de hand van profieltypen.

Het plangebied is geheel gekarteerd als profieltype 2. Dit houdt in dat de volledige Kwartaire sequentie hier bestaat uit eolische afzettingen uit het Weichseliaan. Als gevolg van verdroging van het landschap en het gebrek aan vegetatie kon sediment tijdens deze periode op grote schaal door de wind verplaatst worden en als een deken over het landschap worden afgezet. Lokaal kunnen deze afzettingen nog als colluvium zijn verschoven tijdens het Holoceen, de huidige warme periode (sinds 11.700 jaar geleden). In het noorden van Vlaanderen bestaan deze voornamelijk uit zand, en ze gaan richting het zuiden over naar zandleem tot leem. Binnen het plangebied komt hoofdzakelijk leem voor. Deze afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Gembloux (Gx).³

In de omgeving van het plangebied, meer in het bijzonder in het dal van de IJse, komen ook fluviatiele afzettingen voor. Deze afzettingen kunnen allereerst bestaan uit afzettingen gevormd in het Weichseliaan

³ Gullentops *et al.* 2001, 161-162; Goossens 2007, 28-29.

door vlechtende riviersystemen. Dit betreft voornamelijk (matig) grove, eventueel grindige zanden, maar kan ook zandleem, leem en kleiige lagen bevatten. Daarnaast komen Holocene fluviatiele afzettingen voor, afgezet in de dalen door meanderende beken en rivieren. Ze bestaan uit klei, venig en siltig fijn zand tot grof zand. Het Weichseliaanse fluviatiele pakket wordt gerekend tot de Formatie van Eeklo (El), het Holocene pakket tot de Formatie van Arenberg (Ab). Waar deze afzettingen beiden voorkomen is op de Quartairgeologische kaart profieltype 3a gekarteerd.

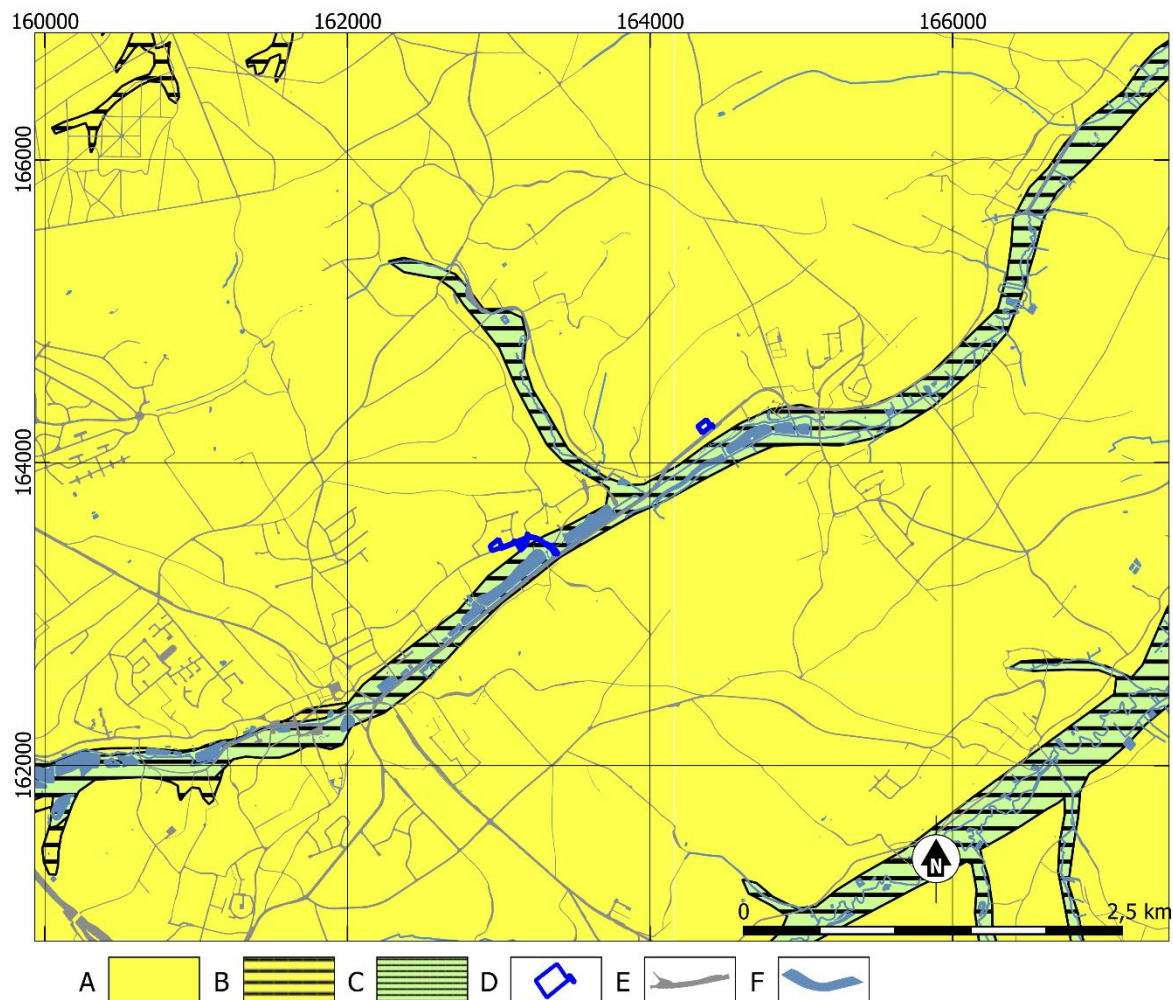

Fig. 2.2. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van de Quartair geologische kaart.

Bron: dov.vlaanderen.be

A profieltype 2: eolische afzettingen (löss) uit het Weichselien en mogelijk Vroeg-Holocene; B profieltype 2a: profieltype 2 afgedekt door holocene fluviatiele afzettingen; C profieltype 3a: holocene fluviatiele afzettingen op eolische afzettingen uit het Weichselien en mogelijk Vroeg-Holocene en/of hellingafzettingen uit het Quartair op fluviatiele afzettingen uit het Weichselien; D plangebied; E wegen; F water

2.1.2 RELIËF EN BODEM BINNEN HET PLANGEBIED

Het algemene reliëf van de omgeving van het plangebied laat duidelijk de ligging van het plangebied op de flank van het dal van de IJse zien (fig. 2.3). De IJse is ter hoogte van het plangebied gelegen op circa 47-48 m TAW. Ten noordwesten van het plangebied loopt het terrein op tot 97-98 m TAW. Het plangebied zelf bevindt zich tussen 58.2 en 65.8 m TAW (fig. 2.4).

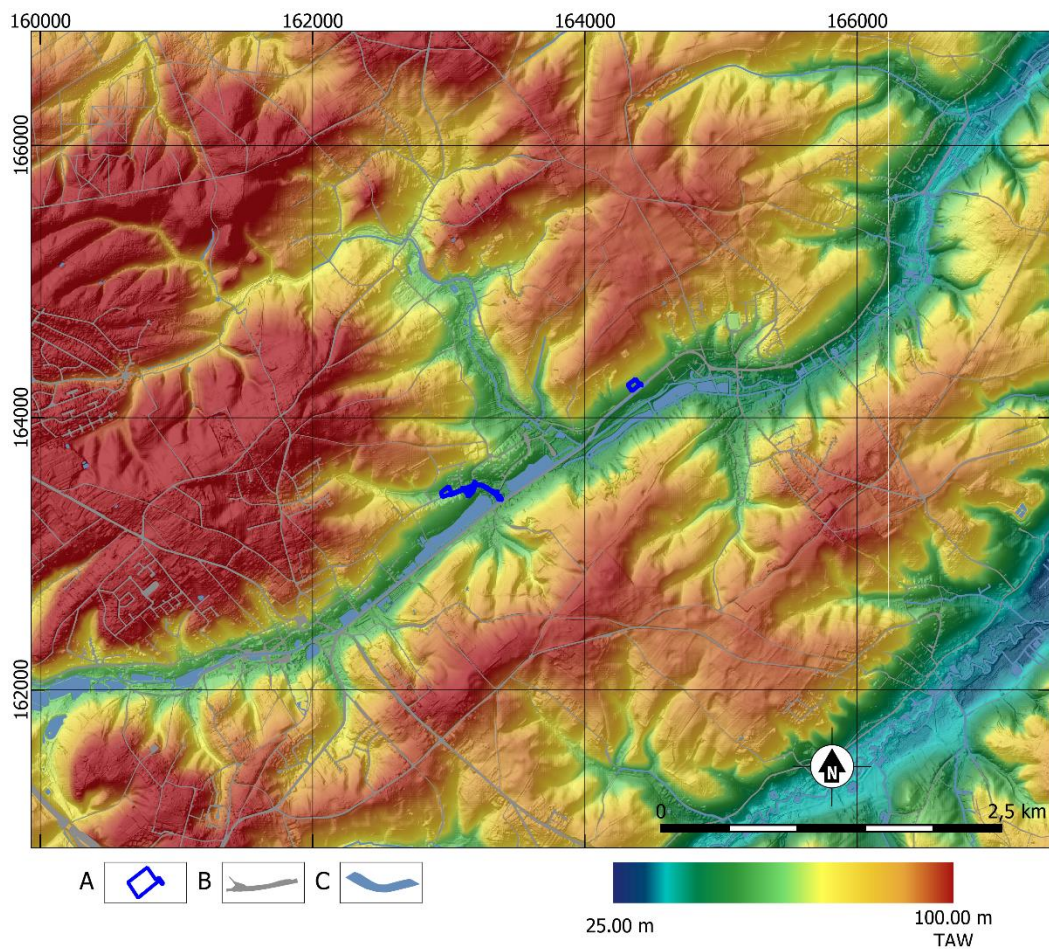

Fig. 2.3. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II. Bron: dov.vlaanderen.be
A plangebied; B wegen; C water.

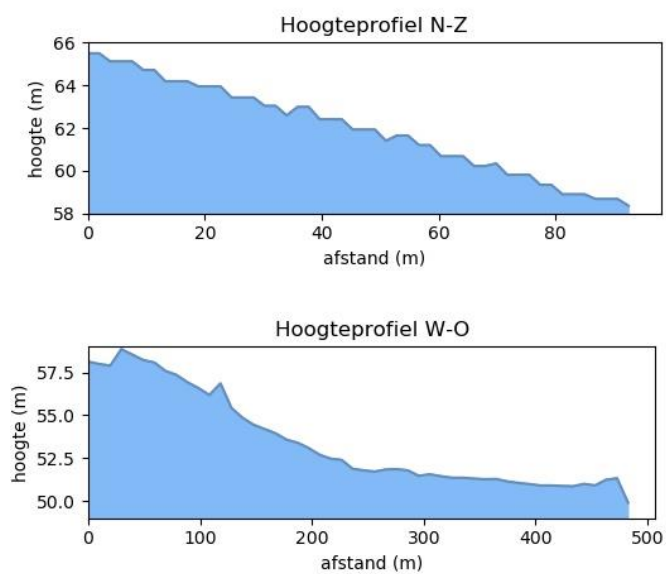

Fig. 2.4. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Hoogteverloop. Bron: geopunt.be Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

De Bodemkaart Vlaanderen (fig. 2.5) laat de verschillende bodemtypen zien die in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied is hier grotendeels gekarteerd als een droge leemgrond met een textuur-B-horizont, met een zandsubstraat beginnend op geringe diepte (bodemtype sAba). Bij deze gronden is meestal een gedeelte van de oorspronkelijke A-horizont geërodeerd. Hierdoor begint de textuur-B-horizont op minder dan 40 cm diepte, en rust de leemgrond tussen 40 en 80 cm onder maaiveld op het zandige, Tertiaire substraat.⁴ Het ondiep voorkomen van het Tertiaire substraat blijkt ook uit de kartering van zand-leemcomplexen (bodemtype S-Z) in de omgeving, waar het leemdek zo dun is dat zelfs sprake kan zijn van een (lemige) zandgrond. In deze gronden kunnen tijdens het Holocene bruine humuspodzols zijn gevormd.⁵

In de zuidoostelijke hoek van het plangebied is een droge zandleembodem zonder profielontwikkeling gekarteerd (bodemtype Lbp). Dit is een homogene, bruinachtige, colluviale bodem zonder sporen van bodemvorming. Dit bodemtype wordt met name aangetroffen in secundaire depressies nabij Tertiaire zandgronden. Op meer dan 80 cm onder maaiveld kan nochtans wel een leemsubstraat met textuur-B-horizont worden aangetroffen.⁶

De potentiële bodemerosiekaart (fig. 2.6) laat zien dat het plangebied een zeer hoog erosiepotentieel heeft. Dit is het gevolg van de ligging op de flank van het dal van de IJse. Hier kunnen colluviale processen plaatsvinden of hebben plaatsgevonden, waardoor een deel van de oorspronkelijke top van de bodem zal zijn verdwenen. Lager op de flank is het echter mogelijk dat bodems juist begraven kunnen zijn onder colluvium, en daarmee goed bewaard kunnen zijn gebleven.

⁴ Baeyens/Dudal 1959, 32-33.

⁵ Baeyens/Dudal 1959, 39.

⁶ Baeyens/Dudal 1959, 43-44.

Fig. 2.5. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van de bodemkaart Vlaanderen. Bron: dov.vlaanderen.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

A Droghe leem; B Droghe zandleem; C Zand-complex; D Leem-complexen; E Vochtig zandleem; F Vochtige leem; G Natte leem; H Antropogeen; I plangebied; J gebouwen; K wegen; L water.

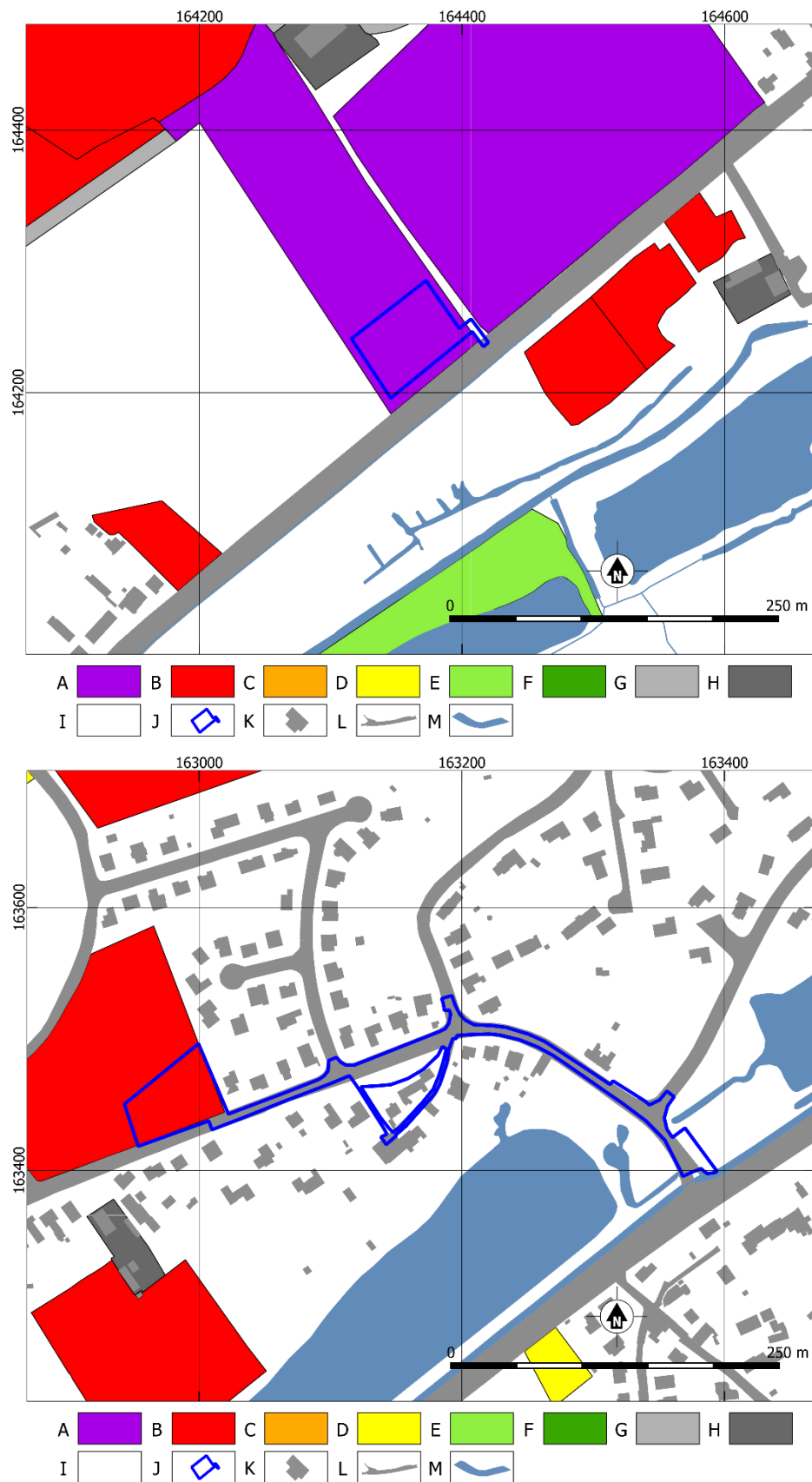

Fig. 2.6. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Uitsnede van Potentiële Erosiekaart per perceel 2018. Bron: dov.vlaanderen.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

A zeer hoog; B hoog; C gemiddeld; D laag; E zeer laag; F verwaarloosbaar; G bijzondere strook; H niet van toepassing; I geen info; J plangebied; K gebouwen; L wegen; M water.

2.2 ARCHEOLOGISCHE EN HISTORISCHE SITUATIE

2.2.1 ARCHEOLOGISCHE SITUATIE

Als eerste is voor de archeologische situatie een inventarisatie gemaakt van de CAI-locaties in de omgeving van het plangebied. Deze zijn weergegeven op figuur 2.7 en in tabel 2.1. Uit deze inventarisatie blijkt dat in de omgeving van het gebied voornamelijk resten zijn aangetroffen daterend tot de Middeleeuwen of de Nieuwe tijd. Ten zuidoosten van deelgebied 1 is bijvoorbeeld het Kasteel van Huldenberg gelegen. Het betreft een Middeleeuws slot dat gesloopt is in 1811-1819. Daarop is in 1820 een nieuw kasteel gebouwd dat in 1848 is afgebrand.⁷ Ten zuiden van de IJse zijn enkele prospecties uitgevoerd waarbij ook vondsten daterend tot het Neolithicum en ook een enkel stuk uit het Paleolithicum is aangetroffen (CAI-locatie 15090). Bij dit cluster aan CAI-locaties behoren ook een aantal gebeurtenissen. Het betreft veldkarteringen die zijn gedaan in het kader van een grootschalig onderzoek in de regio van de Dijle en de IJse.⁸ De CAI-locaties alhier en de gebeurtenissen zijn het resultaat van het uitgevoerde onderzoek in meerdere fasen waarvan eerst een inventarisatie is gemaakt van bekende archeologische vindplaatsen, die zijn gekoppeld aan verschillende landschappelijke elementen.

Uit dit onderzoek blijken de meeste archeologische sites zich te bevinden in de omgeving en directe nabijheid van de rivier. Echter wordt hierbij opgemerkt dat het onderzoek zich tot dan toe ook voornamelijk beperkt heeft tot deze zones. Mogelijk zal onderzoek op andere locaties deze hypothese kunnen versterken of afzwakken.⁹ Voor de Romeinse periode lijkt de nabijheid van de Romeinse wegen een betere indicatie te geven. Maar ook hierbij lijkt de locatie van de wegen de mogelijkheid tot onderzoek te bevorderen, waardoor meer onderzoek nodig is om dit beeld te bevestigen of tegen te spreken. Dit geldt tevens voor de vaststelling dat het overgrote deel van de archeologische sites voorkomen op de Formatie van Brussel (gelijk aan het plangebied). Er lijkt een duidelijke correlatie, maar meer onderzoek is nodig om deze stelling meer waarde te geven.¹⁰

Opvallende constatering bij dit onderzoek is de afstand tot een rivier van archeologische sites uit verschillende perioden. Prehistorische sites lijken een voorkeur te hebben voor een afstand van ca. 500 m. In de Romeinse tijd liggen de sites nog verder van de rivier, namelijk gemiddeld 1 km en tijdens de Middeleeuwen juist liever aan de rivier.¹¹ Het plangebied is gelegen op een afstand van ca. 100 m voor Deelgebied 1 en ca. 0 tot 273 m vanaf de rivier voor Deelgebied 2. Binnen het plangebied kan dient dus voornamelijk rekening gehouden te worden met resten uit de prehistorie en de Middeleeuwen. Voor Romeinse resten zou het plangebied te dicht op de rivier gelegen zijn.

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/43293>

⁸ Vanmontfort *et al* 2014

⁹ Vanmontfort *et al* 2014, 18-19

¹⁰ Vanmontfort *et al* 2014, 20

¹¹ Vanmontfort *et al* 2014, 21

CAI-locatie	Datering	Klasse	Omschrijving
1343	Late middeleeuwen	Versterking	motte
1529	Late middeleeuwen	Bewoning	Hof ten Bisdom: alleenstaande hoeve
4888	18de eeuw	Bewoning	Hoeve de Ayser: alleenstaande hoeve
5167	Late middeleeuwen	Versterking	Kasteel van Ijse/ kasteel Isque
5171	Late middeleeuwen	Bewoning	Hof ter Geiten: alleenstaande hoeve
5178	Late middeleeuwen	Religie	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw + kerkhof: Mooie gotische kerk, ingeplant op de heuvel met ommuurd kerkhof, ter vervanging van een éénbeukig romaans gebouw waarvan nog enkele sporen behouden zijn: kleine muuropeningen in de westergevel, onderbouw van de noordelijke koormuur en kern van de triomfboog(?). Kasteel van Huldenberg: Het voormalig middeleeuwse slot, bestaande uit een vierkant gebouw met hoektorens, omgeven door een omheiningsmuur met wachttorens en volledig omgeven met brede grachten, werd tussen 1811 en 1819 gesloopt.
5179	Late middeleeuwen	Versterking	Hof te Schonenberg: alleenstaande hoeve
5182	18de eeuw	Bewoning	Hof Stokkem: Alleenstaande hoeve > lijkt nu verdwenen te zijn. Staat alleszins niet op de topkaart
5183	Volle middeleeuwen	Bewoning	
15079	Midden-neolithicum	Losse vondst	2 stenen artefacten (mogelijk Michelsberg)
	Late middeleeuwen	Losse vondst	1 Siegburg scherf en 1 Raren scherf
	17de eeuw	Losse vondst	Aardewerk
15081	17de eeuw	Losse vondst	Aardewerk
	Vroege middeleeuwen	Losse vondst	1 Andenne scherf
15087	Midden-neolithicum	Losse vondst	Lithisch Materiaal > 1 tranchet
	Middeleeuwen	Losse vondst	1 scherf Maaslandse waar
	17de eeuw	Losse vondst	Aardewerk
15089	Late middeleeuwen	Losse vondst	1 Siegburg scherf en 1 Langerweye scherf
	17de eeuw	Losse vondst	Aardewerk
15090	Paleolithicum	Losse vondst	Lithisch Materiaal > 1 paleolithisch artefact? (intensieve prospectie)
	Midden-neolithicum	Vondstenconcentratie	lithische concentratie (21 artefacten), veel MB, na intensieve prospectie)
	Steentijd	Losse vondst	lithische concentratie (5 artefacten), mogelijks midden-neolithisch)
	16de eeuw	Losse vondst	1 scherf uit de tweede helft van de 16e eeuw
	18de eeuw	Losse vondst	1 munt: koperen oord van de Oostenrijkse Nederlanden (1749-1789)
163248	18de eeuw	Economie	Molenhof: molen
163249	18de eeuw	Economie	Papiermolen
165321	20ste eeuw	Versterking (wereldoorlogen)	Bunker C 44: KW-Linie: commando 2de lijn
165323	20ste eeuw	Versterking (wereldoorlogen)	Bunker VB 63: KW-Linie: connectiekamer
165335	20ste eeuw	Versterking (wereldoorlogen)	Bunker VC 45: KW-Linie: connectiekamer
212384	18e eeuw	Religie	Kruisboomkapel
212902	18e eeuw	Religie	kapel
221798	Late middeleeuwen	Versterking (wereldoorlogen)	Wal
223859	nieuwste tijd	onbekend	recente vergravingen

Tabel 2.1. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). CAI-locaties in de omgeving van het plangebied

Op figuur 2.7 is tevens te zien dat deelgebied 1 gelegen is binnen het vastgesteld landschapsatlas relict van het Plateau van Duisburg. Op het Plateau zijn meerdere Romeinse sporen aangetroffen, zoals wegen, kadaster indeling, restanten van Gallo-Romeinse villae en begraafplaatsen.¹² Deelgebied 1 is gelegen op de flank van dit plateau.

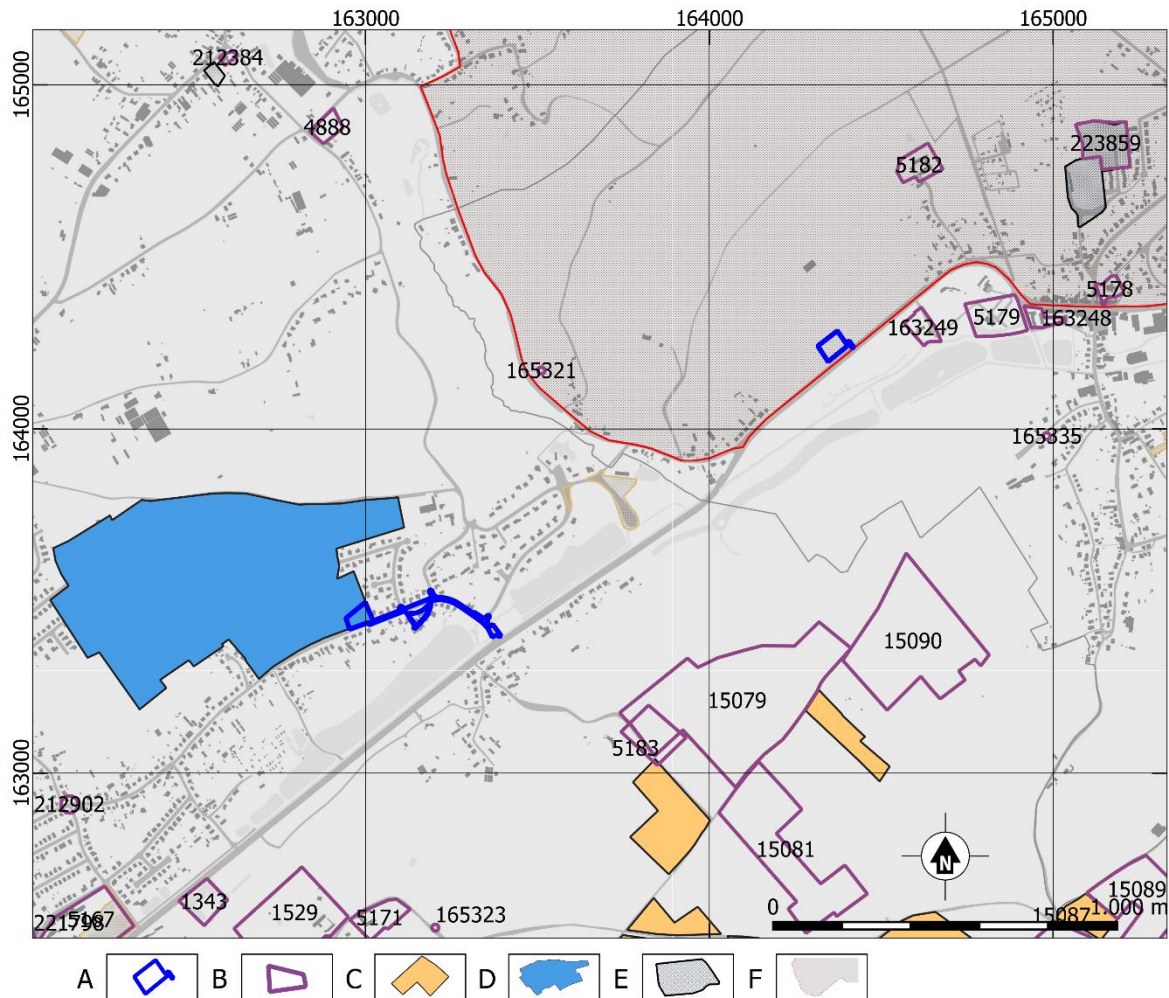

Fig. 2.7. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Aanduiding van de locaties uit de Centrale Archeologische Inventaris en andere vastgestelde inventarissen in de omgeving van het plangebied. Bron: CAI en geo.onroerendergoed.be

A plangebied; B CAI-locaties; C gebeurtenissen; D beschermde cultuurhistorische landschappen; E Gebieden waar geen archeologie te verwachten valt; F Vastgestelde landschapsatlasrelicten

Deelgebied 2 is gelegen in de zuidhoek van het Beschermde cultuurhistorische landschap Koningsberg. Het landschap is beschermd aangezien het een relict is van het landschap dat dateert tot de Ferraris-kaart en is van voornamelijk esthetische waarde.¹³

Als laatste is tussen de twee deelgebieden nog een deelgebied van een archeologienota te zien waar reeds akte van is genomen. De werkzaamheden ter hoogte van dit deelgebied bestonden uit het afschrapen van de bestaande asfaltering en een ophoging aangebracht in de jaren '60 van de 21ste eeuw.¹⁴ Hoewel uit het

¹² <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/135377>

¹³ <https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/1386>

¹⁴ Van Baelen *et al* 2019, 17

assessment bleek dat er archeologische waarden in het deel aanwezig konden zijn, werd door de aard van de werkzaamheden en de beperkte oppervlakte bepaald dat binnen het terrein geen vervolgonderzoek nodig was.¹⁵

2.2.2 HISTORISCHE SITUATIE

Het plangebied bevindt zich binnen twee gemeentes. Overijse komt als eerste voor in 1132 en is een waternaam die is overgedragen aan de nederzetting. ‘Over’ betekent in deze dat deze nederzetting hoger gelegen is dan Neerijse.¹⁶ Mogelijk is er nog een vroeger voorkomen van deze naam, namelijk in 832.¹⁷ De naam Ijse zou een roodkleurige beek aanduiden. Dit zou overeen kunnen komen met de aanwezigheid van een burcht op de Vronenberg, die daar vanaf de 9de tot de 12/13de eeuw gelegen moet hebben. Een van de belangrijkste data voor dit dorp is 1234 waarop het zijn vrijheidskeure krijgt van Hendrik II. Dit leidt tot een sterke groei tot het einde van de 15de eeuw. In 1498 wordt de stad verwoest tijdens de opstand tegen Oostenrijk. Daarna zal de stad nog een aantal keer afbranden en weer opgebouwd worden.

Huldenberg komt voor het eerste voor in 1140. Met de naam wordt de berg van Hildo aangeduid.¹⁸ In de voorgaande paragraaf is reeds melding gemaakt van de aanwezigheid van een Middeleeuwse burcht. Ook de O.L.V. Parochiekerk bestaat al in de Middeleeuwen. Er zijn resten van een 13de eeuws koor. Er wordt ook melding gemaakt van een Romeinse voorloper.¹⁹

Het plangebied ligt tussen beide bewoningscentra in. Mogelijk zijn binnen het plangebied resten aanwezig uit de vroegste perioden van deze centra. De ontwikkeling van het plangebied vanaf de 18^e eeuw is beter te volgen op de historische kaarten.

De eerst beschikbare kaart is de Villaret-kaart (fig. 2.8). Deelgebied 1 is gelegen ter hoogte van een bosgebied. Het reliëf is ook duidelijk op deze kaart opgetekend. Binnen het terrein is geen bebouwing te zien. In Deelgebied 2 is te zien dat de Kouterstraat reeds aanwezig is. Er is weinig bebouwing in de omgeving te zien.

De Ferraris-kaart (Fig. 2.9) vertoont geen grote verschillen ter hoogte van deelgebied 1. Het is gelegen ter hoogte van het Nieuwenbosch. De loop van de Kouterstraat is ter hoogte van deelgebied 2 minder goed te herkennen. Nog steeds is er weinig bebouwing in de omgeving te zien.

De Atlas der Buurtwege (fig. 2.10) laat geen verandering zien voor Deelgebied 1. In deelgebied 2 is te zien dat de bebouwing tussen de Jagerstraat en de Kouterstraat al aanwezig is. Deze bebouwing is geen onderdeel van het huidige plangebied.

De Vandermaelen-kaart (fig. 2.11) laat geen ander beeld zien. Dat geldt ook voor de Popp-kaart (fig. 2.12). De historische kaarten laten een hoge mate van continuïteit zien in het stratenplan en in mate van bebouwing. Binnen het plangebied is geen bebouwing aanwezig die gerelateerd kan worden aan een van de historische kaarten.

¹⁵ Van Baelen *et al* 2019, 80

¹⁶ Debranbandere *et al* 2010, 198

¹⁷ <https://id.erfgoed.net/themas/14291> en <http://www.beierij.be/geschiedenis-van-overijse/> en Kempeneers *et al* 2016, 147

¹⁸ Debranbandere *et al* 2010, 117

¹⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/43291>

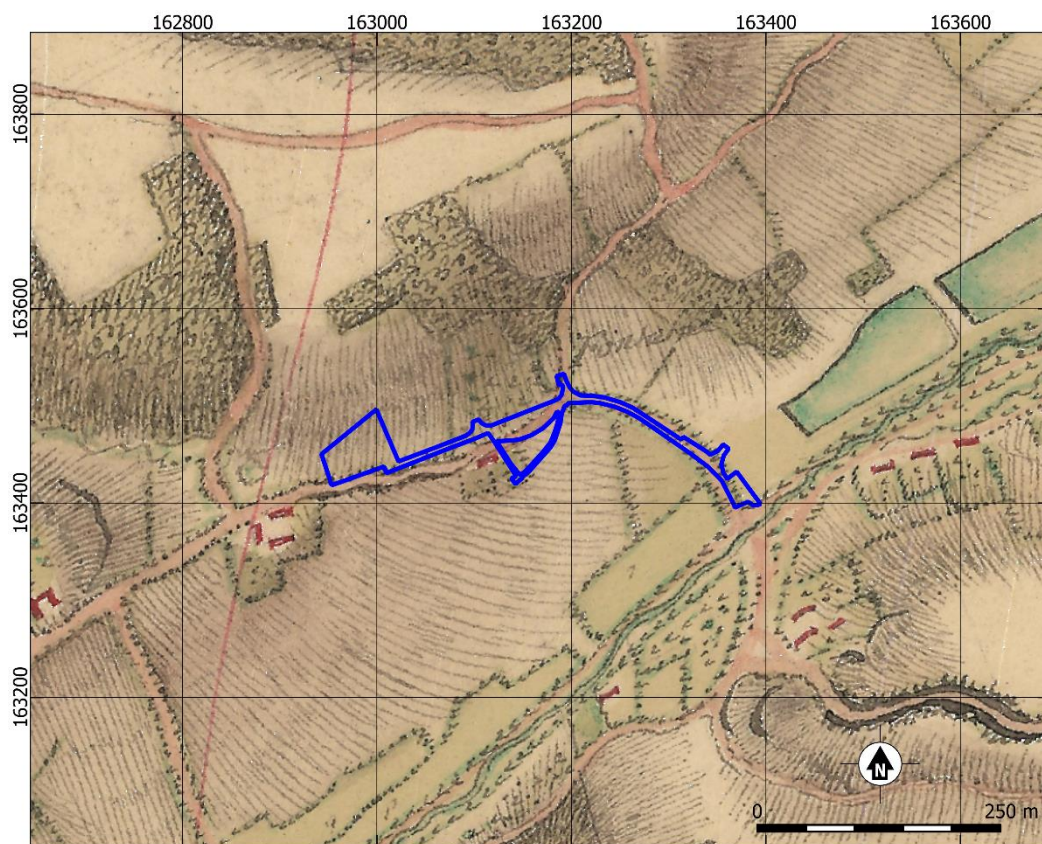
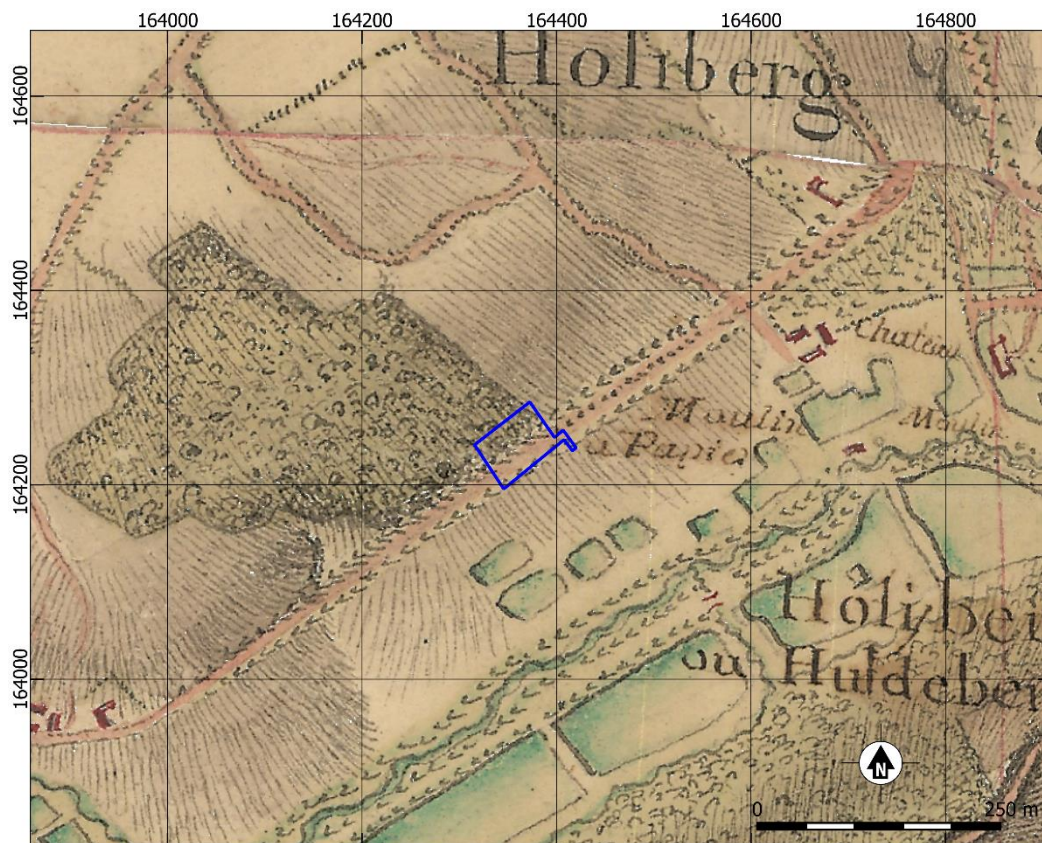

Fig. 2.8. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van Villaret-kaart (1745-1748). Bron: geo.onroerenderfgoed.be
 Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

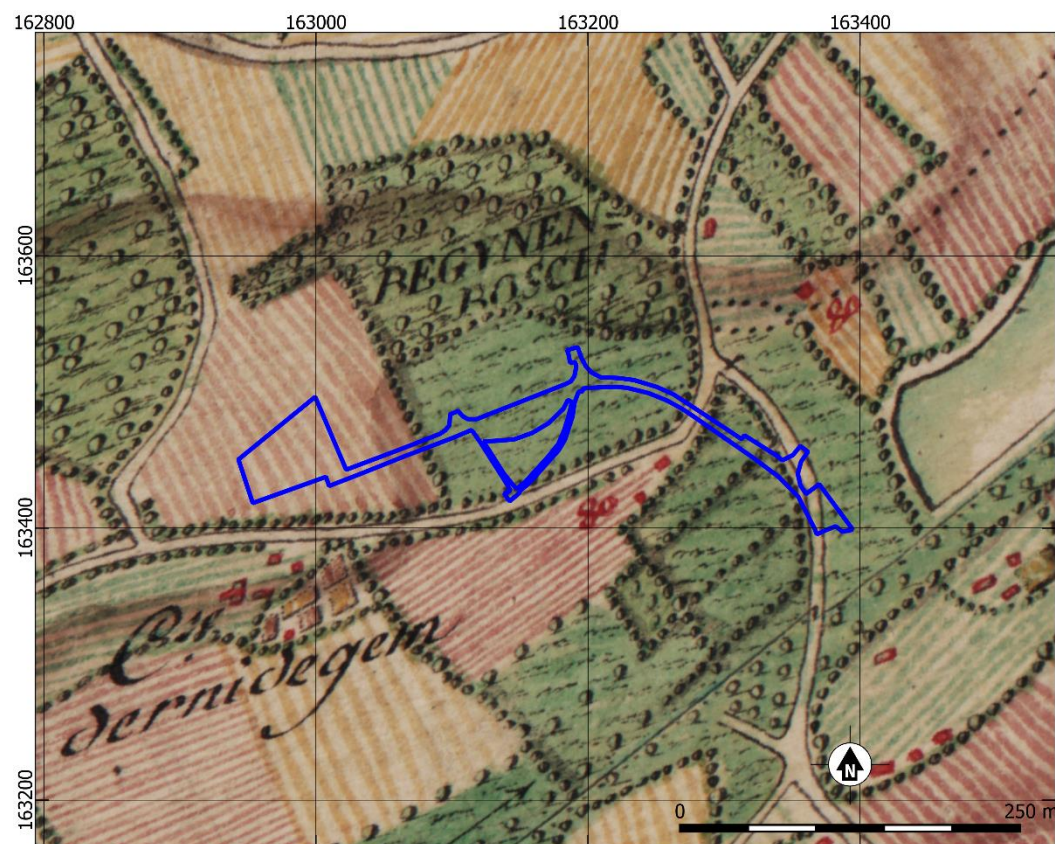

Fig. 2.9. Overijse – Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van Ferraris-kaart (1771-1778). Bron: geo.onroerenderfgoed.be
 Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

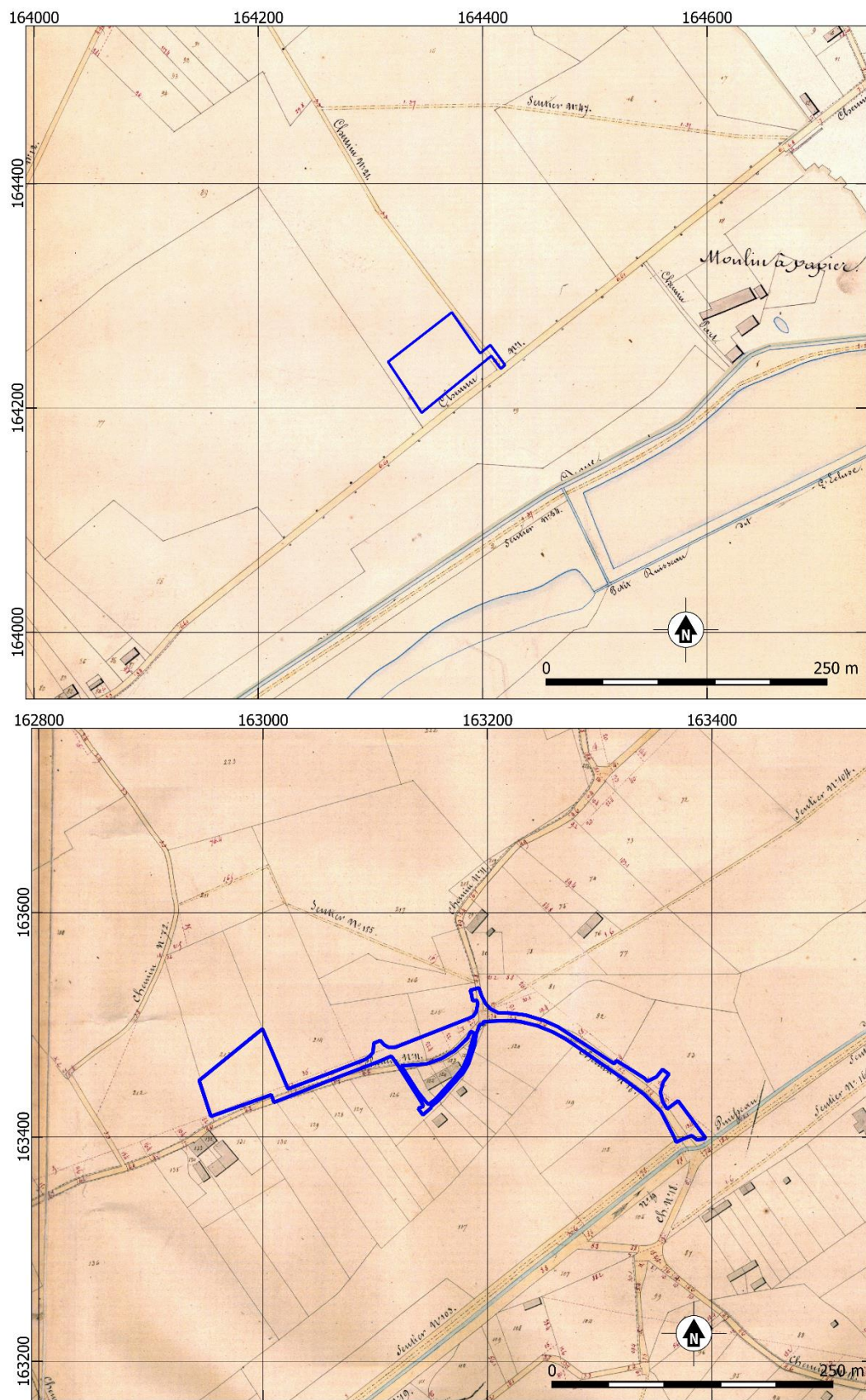

Fig. 2.10. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van Atlas der Buurtwegen (1843-1845). Bron: geo.onroerendergoed.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

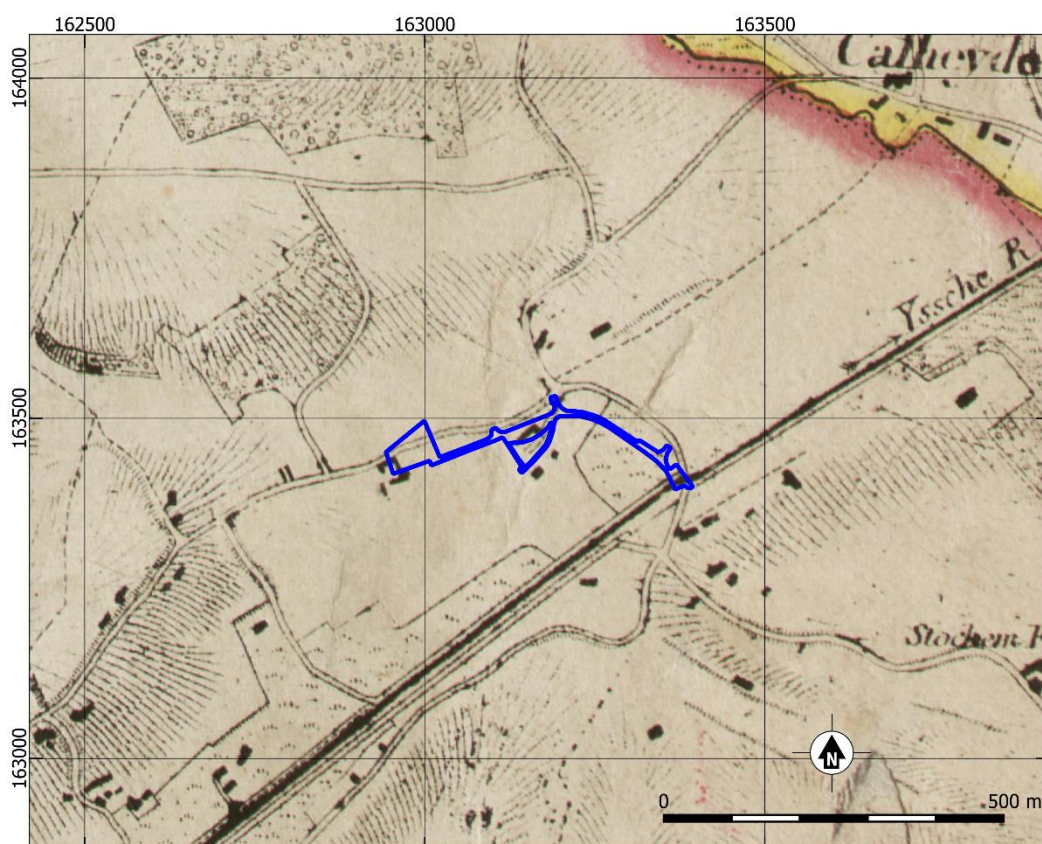
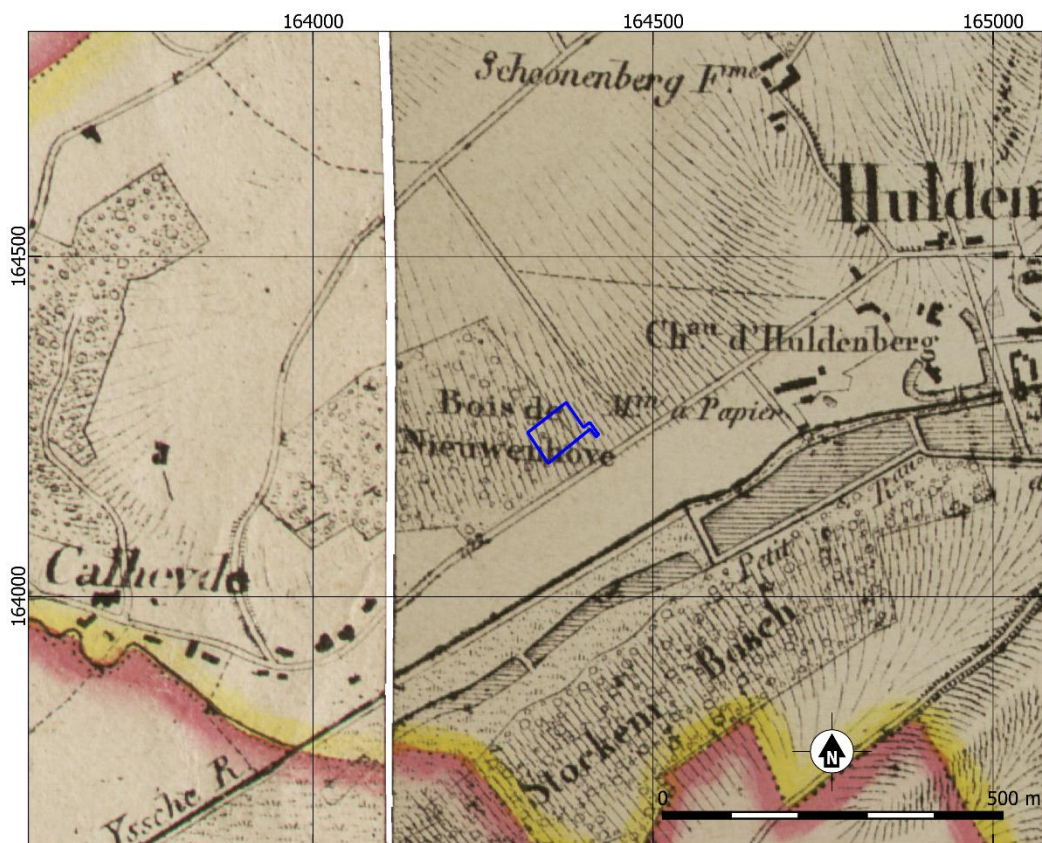

Fig. 2.11. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van Vandermaelenkaart (ca. 1850). Bron: geo.onroerendergoed.be
 Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

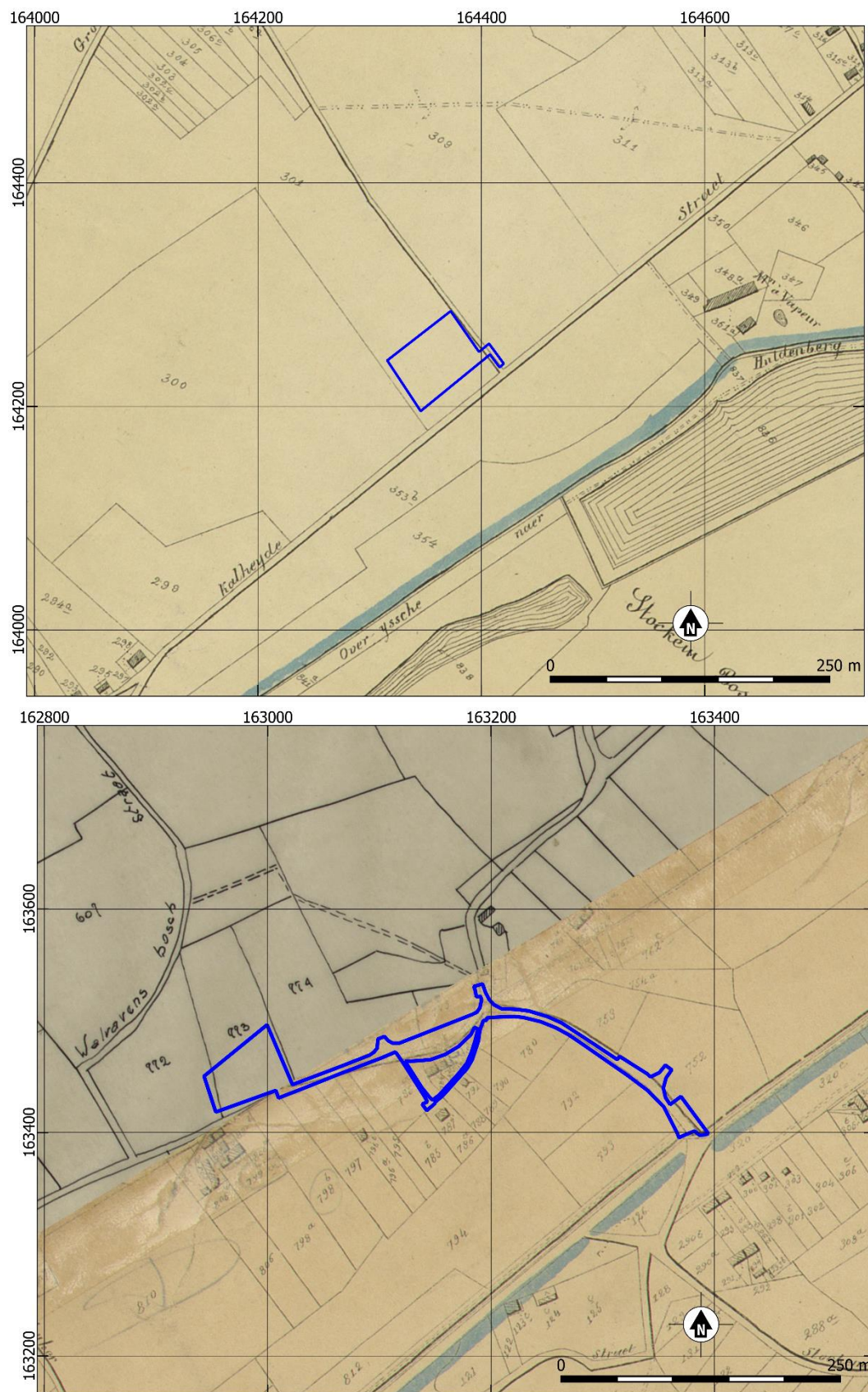

Fig. 2.12. Overijse - Kouterstraat / Huldberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op een uitsnede van Popp-kaart (1842-1880). Bron: geo.onroerendergoed.be
 Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

2.2.3 LUCHTFOTOGRAFIE (NIEUWSTE TIJD SITUATIE)

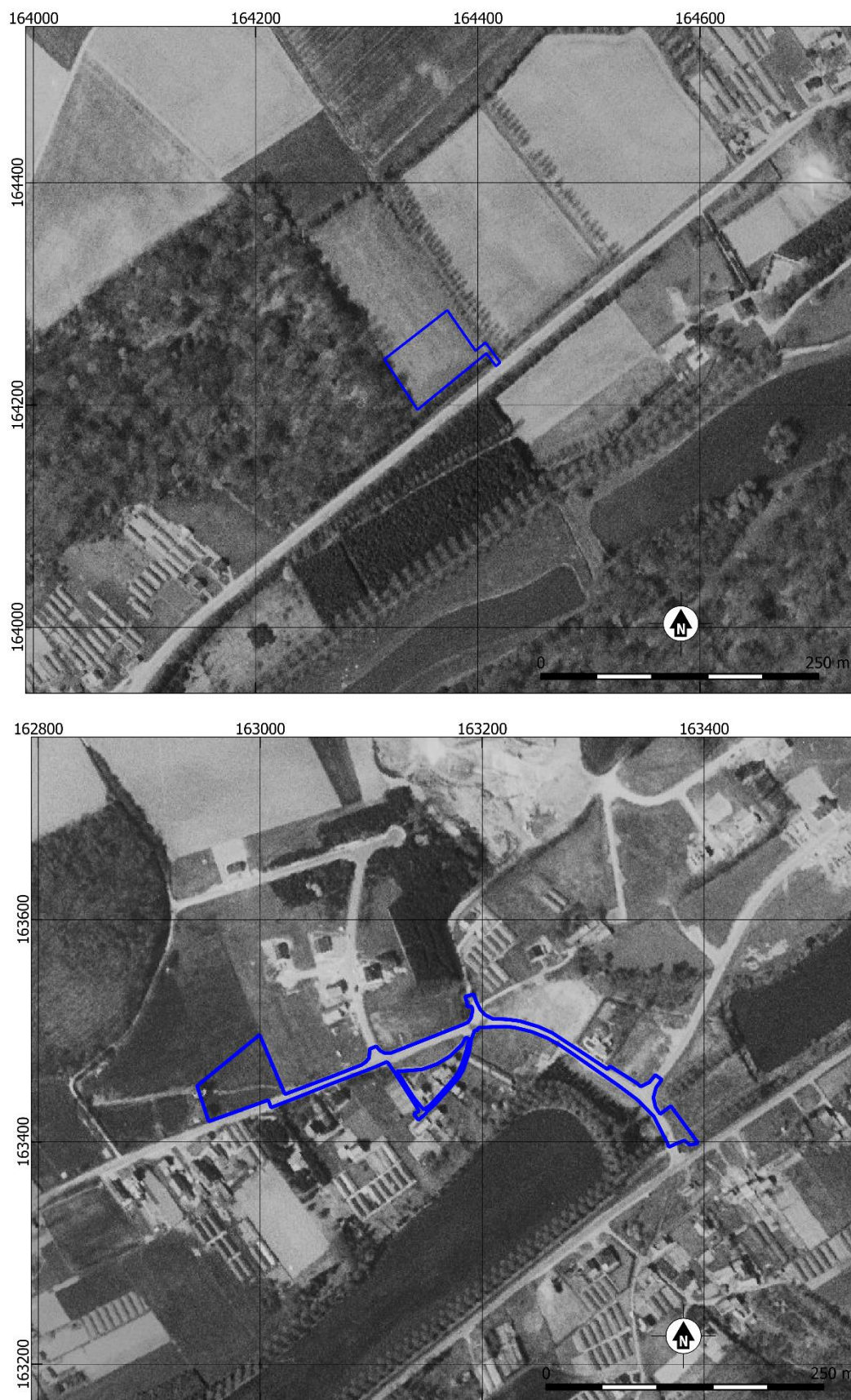

Fig. 2.13. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op de luchtfoto van 1971. Bron: geopunt.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

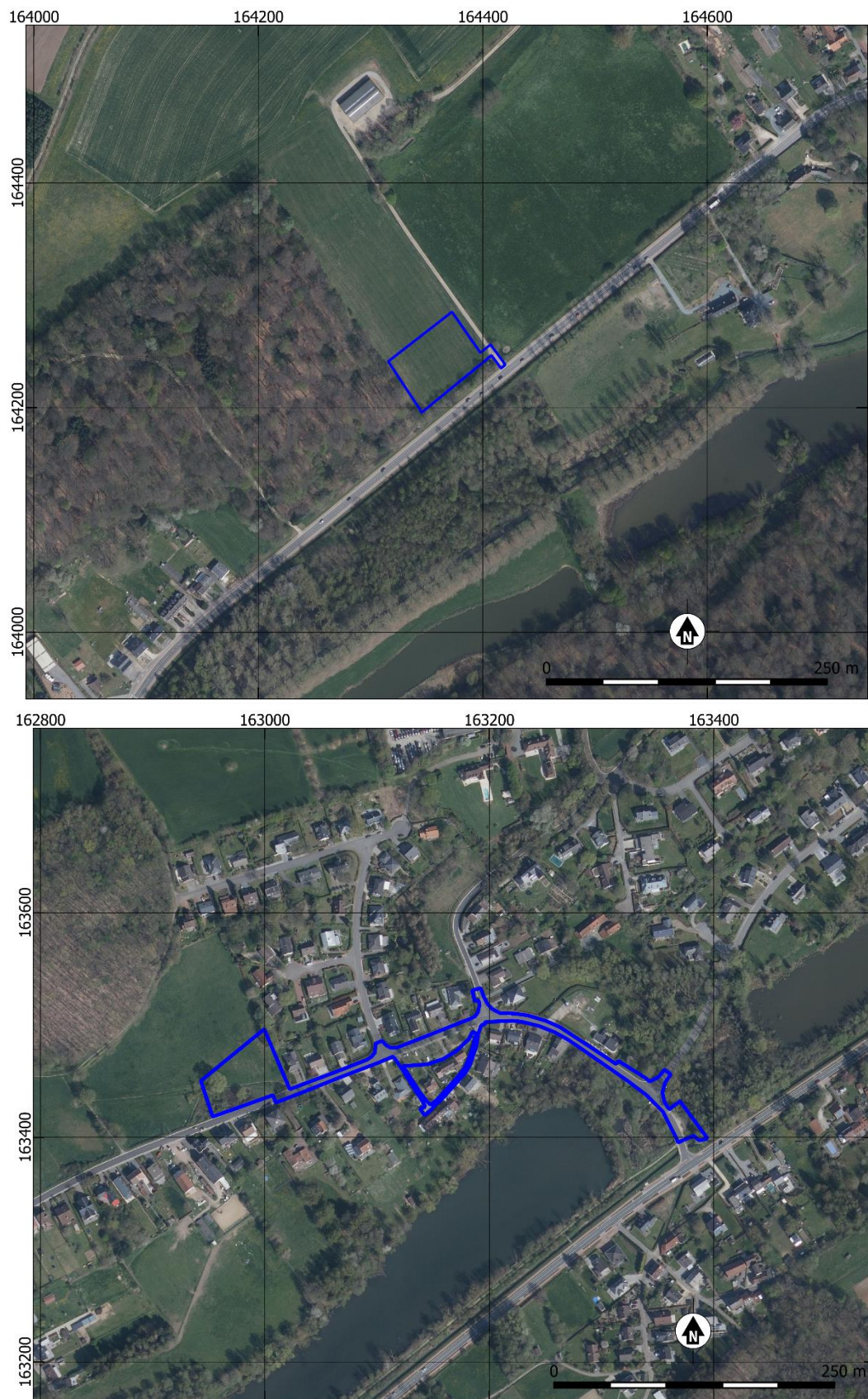

Fig. 2.14. Overijse - Kouterstraat / Huldenberg – de Peuthystraat (23.338). Plangebied geprojecteerd op de meest recente luchtfoto. Bron: geopunt.be. Boven deelgebied 1; Onder deelgebied 2

De hoge mate aan continuïteit die werd geconstateerd op de historische kaarten zet zich voort op de luchtfoto's van 1971 (fig. 2.13) en de meest recente luchtfoto (fig. 2.14). Te zien is dat ter hoogte van deelgebied 1 eigenlijk geen enkele verandering is op te merken. Ter hoogte van deelgebied 2 is eigenlijk alleen sprake van een toename van bebouwing rondom het plangebied.

2.3 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING / SYNTHESE

In paragraaf 1.5 zijn de doel- en vraagstellingen van het onderzoek geformuleerd. In deze paragraaf zullen deze in de lopende tekst behandeld worden.

In het plangebied zullen riolerings- en wegeniswerkzaamheden uitgevoerd worden (zie paragraaf 1.2). Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Het eerste deelgebied bestaat uit een terrein voor grondverbetering en een toegangsweg. In deelgebied 2 zal een gescheiden rioolstelsel worden gerealiseerd, waarbij onder andere ook een bufferbekken wordt aangelegd. Voor het plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd om een inschatting te maken van de archeologische potentie en kenniswinst.

2.3.1 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

De archeologische waarde van het plangebied wordt als middelhoog ingeschat op basis van het uitgevoerde assessment. Beide deelgebieden zijn gelegen op een interessante landschappelijke locatie. Ze zijn beide gelegen nabij de IJse op de overgang van nat naar droog, waardoor het een interessante locatie kan zijn geweest voor de prehistorische mens. Voor de aanwezigheid van metaaltijden zijn tijdens het assessment geen directe bewijzen aangetroffen. De Romeinse tijd kan niet uitgesloten worden, maar op basis van het onderzoek in het Dijlebekken en de locatie van het plangebied binnen de 500 meter vanaf de rivier is het niet waarschijnlijk om tot de Romeinse tijd daterende resten tegen te komen. Voor de Middeleeuwen en Nieuwe tijd ligt het plangebied echter wel op een gunstige locatie.

Echter is deze archeologische verwachting erg afhankelijk van de gesteldheid van de bodem ter hoogte van het plangebied. De stratigrafie van het plangebied bestaat uit leemafzettingen met een ondiep Tertiair substraat. Richting het zuidoosten van het plangebied komen colluviale afzettingen voor die de oorspronkelijke top van het leem afdekken. De top van het leem vormt het potentieel archeologisch niveau voor de periode Steentijd-Nieuwe Tijd. Het Tertiaire substraat niet, tenzij deze aan het maaiveld gelegen blijkt te zijn en er nooit een leemdek is afgezet. Het is mogelijk dat door hellingerosie de oorspronkelijke top van de leemgrond verdwenen is en dat de textuur-B-horizont daardoor ondiep voorkomt. Door de erosie kunnen ondiepe archeologische sporen en resten zijn aangetast. Diepere sporen kunnen nog wel bewaard zijn gebleven.

2.3.2 IMPACT GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

De aanleg van het huidige rioleringsstelsel en de huidige wegen hebben reeds gezorgd voor een hoge mate van verstoring ter hoogte van de Kouterstraat en de Jagerstraat (tabel 1.3). De impact van de toekomstige werken is dan ook eerder beperkt. Omwille van deze verstoringen is de impact van de werkzaamheden zeer gering. Binnen het tracé van het plangebied zullen de rioleringen dieper ingegraven worden dan de bestaande. Gezien de verstoringen door de huidige weg en leidingen zullen (eventueel) enkel de onderzijden van diepe sporen verwacht kunnen worden.

Ter hoogte van het geplande bufferbekken is sprake van een reeds aanwezige geul. Deze is ook nog zichtbaar op de meest recente luchtfoto. De mogelijkheid bestaat dat de mogelijk aanwezige resten binnen dit terrein door deze geul al reeds verstoord zijn geraakt. Het is niet bekend hoe groot deze waterloop geweest is en hoe diep deze is. Het is echter wel duidelijk dat het bufferbekken inclusief werkterrein aanzienlijk groter wordt met een oppervlakte van ca. 3260 m² en een diepte van 0.30 - 2.10 m. Het assessment heeft aangetoond dat archeologische resten mogelijk dicht onder het oppervlak aanwezig kunnen zijn, hebben de werkzaamheden potentieel een grote impact op het bodemarchief.

Binnen het terrein voor grondverbetering wordt voor gebruik het terrein eerst verhoogd met 0.50 m, alvorens het gebruikt wordt voor de opslag van gronden en materieel. De invloed van een ophoging is sterk afhankelijk van het bodemtype en de hoogte van de geplande ophoging. Recent onderzoek

uitgevoerd door de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) heeft uitgewezen dat een ophoging van ca. 0.50 m een verwaarloosbare invloed heeft op de ondergrond.²⁰ Op basis hiervan wordt gesteld dat de werkzaamheden binnen het terrein voor grondverbetering geen impact zullen hebben op het mogelijk aanwezige bodemarchief.

Uitgezonderd hiervan is de toegangsweg. Deze is al onverhard aanwezig. Het bereiden met zwaar materieel zal dus geen extra impact hebben op het bodemarchief.

2.3.3 POTENTIEEL TOT KENNISWINST

In het plangebied worden verschillende werkzaamheden uitgevoerd, die een verschillende impact op het bodemarchief maken. Deze impact hangt sterk samen met het potentieel tot kenniswinst binnen de verschillende delen van het plangebied. Binnen deelgebied 1, het terrein voor grondverbetering, is er geen sprake van een impact op het bodemarchief. Binnen dit terrein geldt daarom ook geen potentieel voor kenniswinst. Voor het terrein is bijgevolg geen vervolgonderzoek nodig. Ter hoogte van de toegangsweg is geen vervolgonderzoek nodig, aangezien deze al onverhard aanwezig is.

Binnen het bufferbekken is wel sprake van een potentie tot kenniswinst. Het terrein heeft potentieel tot kenniswinst aangezien het gelegen is op een terrein dat mogelijk tot nieuwe inzichten kan leiden over de bewoningsvoorkeuren van de mensen in deze streek en de impact van de geplande werkzaamheden is aanzienlijk groot. Voor het terrein wordt bijgevolg vervolgonderzoek geadviseerd.

Ter hoogte van de Kouterstraat en de Jagerstraat is er geen sprake van een potentie tot kenniswinst. Binnen deze straten wordt het aannemelijk geacht dat er geen archeologische resten meer aanwezig zullen zijn door de reeds aanwezige wegenis, rioleringen en nutsleidingen.

2.3.4 CONCLUSIE

In bovenstaande paragrafen is voor het plangebied de archeologische verwachting, de impact van de werkzaamheden en het potentieel tot kenniswinst besproken. Voor de werkzaamheden ter hoogte van de Kouterstraat en de Jagerstraat geldt dat er geen potentie tot kenniswinst aanwezig is. De baten van een onderzoek wegen hierbij niet op tegen de kosten. Voor deze delen geldt dat er geen verder onderzoek nodig is. Het voorkomen van archeologische sporen of vondsten kan niet volledig uitgesloten worden. Daarom wordt gewezen op de bij wet verplichte meldingsplicht, indien bij de geplande graafwerken toch op archeologische sporen van enige omvang of belang zou gestoten worden.

Ook voor het terrein voor grondverbetering geldt dat er geen potentie is tot kenniswinst. Het terrein zal met 0.50 m worden opgehoogd en daardoor wordt verstoring van de bodem verhinderd, waardoor geen vervolgonderzoek nodig is ter hoogte van het terrein.

Voor het bufferbekken is wel een potentie op kenniswinst aangetoond. Het assessment heeft aangetoond dat op basis van landschappelijke ligging resten verwacht kunnen worden daterend tot de steentijd en vanaf de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd. De Romeinse tijd kan niet uitgesloten worden, maar dit wordt niet aannemelijk geacht op basis van het uitgevoerde assessment. Deze archeologische verwachting is sterk afhankelijk van de gesteldheid van de aanwezige bodem. Het kan zijn dat de resten al verstoord zijn geraakt door erosie of daardoor juist dichterbij het oppervlak zijn komen te liggen. Binnen deze zone is op basis van het bureauonderzoek tevens nog geen verstoring aangetoond, waardoor de resten nog goed bewaard kunnen zijn gebleven. Voor deze terreinen wordt bijgevolg vervolgonderzoek geadviseerd.

²⁰ Huisman *et al* 2011, 40

Dit onderzoek dient gefaseerd uitgevoerd te worden. In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd te worden. Hieruit zal moeten blijken wat de beste vervolgstategie is (archeologische boringen, proefsleuven of geen vervolg).

2.4 SAMENVATTING

In het plangebied zullen rioleringswerken worden uitgevoerd (zie paragraaf 1.2). Voor het plangebied is een bureauonderzoek uitgevoerd om een inschatting te maken van de archeologische potentie en kenniswinst (hoofdstuk 2). Ter hoogte van de Kouterstraat en de Jagerstraat is geen sprake van een potentie tot kenniswinst door de reeds aanwezige verstoring. De baten van een eventueel onderzoek wegen niet op tegen de kosten. Ter hoogte van het terrein voor grondverbetering is sprake van een ophoging om verstoring van de bodem te vermijden. De werkzaamheden zullen bijgevolg geen impact hebben op de bodem en hebben geen potentieel tot kenniswinst. Voor deze zones wordt dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Het geplande bufferbekken met werkterrein komen wel in aanmerking voor vervolgonderzoek. Deze zone heeft potentie op kennisvermeerdering voor meerdere periodes (voor meer specificaties zie paragraaf 2.3). De eventueel aanwezige archeologische waarden worden hier bedreigd door de geplande werkzaamheden (impact). Het is goed mogelijk dat de archeologische resten op basis van de bodemgesteldheid dicht aan het oppervlak liggen of al reeds zijn weggespoeld. Het bureauonderzoek heeft dit nog niet vast kunnen stellen. Voor deze onderzoeksgebieden wordt dan ook archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Dit onderzoek dient gefaseerd uitgevoerd te worden. In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd te worden. Hieruit zal moeten blijken wat de beste vervolgstategie is (archeologische boringen, proefsleuven of geen vervolg).

3 LITERATUUR

Debrabandere, F./M. Devos/P. Kempeneers/V. Mennen/ H. Ryckeboer/W. Van Osta, 2010: *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Brussel.

Kempeneers, P./K. Leenders/V. Mennen/B. Vannieuwenhuyze, 2016: *De Vlaamse waternamen. Verklarend en geïllustreerd woordenboek. Deel I. De provincies Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant en het Brussels hoofdstedelijk Gewest, Leuven (Werken van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie. Vlaamse afdeling 29).*

Baeyens, L./R. Dudal, 1959: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Duisburg 103 W*, Gent.

Goossens, E., 2007: *Kaartblad 32 Leuven, Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Brussel.

Gullentops, F./F. Bogemans/G. de Moor/E. Paulissen/A. Pissart, 2001: Quaternary lithostratigraphic units (Belgium), *Geologica Belgica* 4, 1-2, 153-164.

Gullentops, F./S. Claes/N. Vandenbergh, 1994: *Kaartblad 32 Leuven, Toelichtingen bij de Geologische Kaart van België, Vlaams Gewest*, Brussel.

Huisman, D.J. / J. Bouwmeester / G. de Lange / Th. Van der Linden / G. Mauro / D. Nagan-Tillard / M. Groenendijk / T. de Ridder / C. van Rooijen / I. Roorda / D. Schmutzhart / R. Stoevelaar, 2011: *De invloed van bouwwerkzaamheden op archeologische vindplaatsen*, Amersfoort

Laga, P./S. Louwyck/S. Geets, 2001: Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium), *Geologica Belgica* 4, 1-2, 135-152.

Ranst, E. van/C. Sys, 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20.000)*, Gent.

Van Baelen, A. / G. Noens / P. Laloo, 2019: *Overijse, LIP IJsevallei (uitvoeringsdossier 1)*, Bredene

Vanmontfort B. / D. Van Hove / G. Verstraeten / A. Van Rompaey / J. De Man / P. Van Peer, 2014: *Mens en landschap in het Dijlebekken. Eindrapport fase 1, Studie uitgevoerd in opdracht van het Vlaams Gewest, Afdeling Monumenten & Landschappen*, Leuven

websites

<https://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://dov.vlaanderen.be>

<https://geo.onroerenderfgoed.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<http://www.geopunt.be>

<https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

4 LIJST VAN BIJLAGEN

1. Overzicht van de archeologische perioden
2. Gedetailleerde weergave van de geplande werkzaamheden
3. Kadastrale kaart
4. Richtlijnen aanleg rioolbuizen en schematische weergave